

Muistot kantaa

Maria Vedenpää

Muistot kantaa

Maria Vedenpää

© Maria Vedenpää

Kannet: Xinran Wang, Anton Jeskanen

Kustantaja: BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: **978-952-80-4579-3**

Muistot kantaa

Esipuhe

I luku

Täydellinen auringon pimennys	1
Isän koti jossa synnyin	2
Talon varustamista käten töillä	7
Lapsuuden koti	9
Tietämättömyyteni heikosta näöstäni	13
Sota-aikaa	14
Makean nälkä	19
Kasvatusta ja kuritusta	24
Haamuja ja joulupukkipelkoja	26

II luku

Koulu	30
Pyykinpesupaikka ja salaisia uimareissuja	35
Musiikki	44
Koulukiusausta ja laskennosta paineita	50
Kouluaikaisia muistoja	54
Kävelyretki mummolaan	62
Joulu ja pääsiäismuistoja	65
Kalareissuja ja luontoretkeä	68
Arkisia tehtäviä	72
Ulkoleikit ja sukset tutuiksi	79
Muita tapahtumia	83
Mörön kohtaaminen ja kotimiehen kauhu	88
Katselin ympäristöä uudesta näkövinkkelistä	91
Kotoa lähtö	100

III luku

Helsingistä kotipaikkani	109
--------------------------	-----

Fazerin parhaat	122
Auralan pihapiirissä	126
Muotia ja menoja	130
Kohtalon matkassa	135
Vihkiäiset	139
Äidin onnea ja tasapainottelua	141
Palapelit hukassa	150
Uusia tuulia	157

IV luku

Uusi valtionvirka	164
Ensimmäinen oma asunto	166
Ensimmäinen ulkomaanmatkani	169
Vapaa-ajan pyörteissä	171
Liikunta ja muita kursseja	174
Matkani harjanteella	180
Operetinmaailmassa	184
Kihlat	191

V luku

Iltakoulu	197
Elämän virrassa	200
Amerikan-matka	205
Pojan häät	210
Matka Kaukoitään	211
Lukio	221
Eläkkeelle	224

VI luku

Leikkauksia ja ilonaiheita	226
Pariisin taivaan alla	230
Äidin jäähyväiset	231

Avustajana erilaisissa rooleissa	238
Itämainen tanssi	247
Automatka Eurooppaan	252
Afrikan-matka	259
Hyvän tuulen polkuja tuttuun Eurooppaan	262
Tunisian näppylä	270
Kalifornian kiertoajelu	276
Yhteenvetoa palapelikuvioista	286

MUISTOT KANTAA

Esipuhe

Tämä on minun tarina kurinalaisesta lapsuudestani, elämänpyönteissä selviytymisestä. Sota-ajan niukkuudesta ja korttiajastakin on selviydytty nöyrästi töitä tekemällä. Tämä vaiherikas elämä on annettu juuri minun ellettäväkseni. Yksin ei ole hyvä jäädä kotiin murehtimaan. Kannattaa mennä toisten joukkoon, joka pitää mielen virkeänä. Se on pitänyt liikkeellä aina tarjolla olevilla uusilla virikkeillä menovinkeineen. Sekä mielenkiintoisilla matkoilla, jotka avautuivat nautittavaksi. Muutama vuosi sitten eläkkeellä ollessani, löysin muistojeni kätköistä langanpätkiä aina sieltä lapsuudestani asti, joita aloin solmia yhteen päästämättä niitä enää irti. Vähitellen langat nivoutuivat toisiinsa ja suoristuivat kuin itsestään. Muistojeni lankakerä lähti vauhdilla kasvamaan ja minulle tuli suuri tarve kirjoittaa kokemani muistot kirjaksi.

I-luku

Täydellinen auringonpimennys

Elettiin vuotta 1943, olimme Lahtelassa kotitalomme pihamaalla koko perhe ja istuimme vihreällä nurmikolla. Odottelimme jännittyneinä auringonpimennystä, josta oli kerrottu uutisissa etukäteen. Se tuntui ihmeelliseltä jopa pelottavalta asialta. Lasinpalasia oli noettu jokaiselle, jotta voimme katsoa aurinkoa silmien häikäistymättä. Pääskyset lentelivät ja visertelivät riemuissaan talon pihapiirissä. Katsoimme aurinkoa, joka meni

yhä pienemmäksi ja pienemmäksi. Vihdoin kuu meni kokonaan auringon eteen, oli pimeä kuin keskiyöllä. Juuri sillä hetkellä katsoin ympärilleni, miten hämmästyttävän erilaiselta ja oudolta koko ympäristö näytti. Ruohokin näytti aivan eriväriseltä, kauttaaltaan hyvin tummanvihreältä. Rakennuksetkaan eivät näyttäneet oikean väriseltä.

Lintujen laulu loppui ja kaikki luonnon äänet pysähtyivät kokonaan. En kuullut mitään, kaikki oli pelottavan hiljaista. Kaikki toiset tuijottivat vain nenä kohti aurinkoa ja pitelivät käsissään sitä noettua lasinpalasta. He eivät malttaneet kiinnittää huomiota mihinkään ympärillä olevaan, miltä luonto näytti kuun ollessa kokonaan auringon edessä. Pääskysset olivat lentäneet pesäänsä vaistonvaraisesti, kai niilläkin sydän sykki rinnassa peläten heitä uhkaavaa tilannetta. Sen kesän poikaset olivat varttuneet ja lennelleet jo jonkin aikaa aivan normaalisti. Mutta yhtäkkiä tapahtui jotain aivan yllättävää. Keskellä päivää alkoi hämärtyä ja tuli yhä pimeämpää. Linnut eivät voineet tietää etukäteen tällaisesta luonnon tapahtumasta, joten ne olivat aivan ihmeissään ja peloissaan niin oudosta ilmiöstä. Kuinka ne osasivat mennä pesäänsä, olla siellä hiiren hiljaa odottaen ja peläten ehkä kuolemaansa. Lintuemojen on täytynyt kutsua yllättäen poikasensa pesän suojaan.

Ihmiset ovat aina saaneet tiedot maailman tapahtumista, joko lehtien julkaisuista, kuulleet radiosta tai muilta ihmisiltä. Eläinten on sopeuduttava yllätyksiin ja etsittävä turvapaikka. Ilmeisesti eläinten suojeluvaisto on parempi kuin ihmisillä, niillä on myös selkeä vuorokausirytm. Ne hakeutuvat sellaiseen turvapaikkaan, jotta selviävät luonnon katastrofista. Kun aurinko tuli vähitellen kuun takaa esiin, kaikki näytti jälleen normaalilta. Pääskysset pyrkivät pesästään aurinkoiseen päivään entistä elinvoimaisempana. Linnut antoivat pihapiirissä riemuisan kiitoslaulunsa heidän elämänsä jatkumiselle. Se päivä on jäänyt tosi selkeästi mieleeni. Oli se lapselle ihmeellinen kokemus, keskellä kesää ja keskellä valoisaa aurinkoista päivää. Ei pilven hattaraakaan näkynyt, taivas oli kauniin sininen.

Isän koti, jossa synnyin

Isäni kotitalo, jossa synnyin on rakennettu 1800-luvulla. Olin aivan pieni, kun muutimme lahden toiselle puolen. Aikoinaan Aate-papan ollessa nuorimies, hän oli taannut taloa jollekin tutulle, joka ei pystynytkään maksa-

maan sitä. Pappa olisi halunnut ostaa tilan, jossa hän oli asunut syntymästään asti, mutta hänellä ei ollut rahaa. Siihen aikaan siellä ei ollut minkäänlaista työtä tarjolla. Pappa päätti lähteä Amerikkaan tienamaan talorahat, tuolloin moni muukin teki niin. Ahkerana miehenä hän tienasi lyhyessä ajassa sen verran, että tuli järjestelemään taloasioita kuntoon. Mutta hän ei tyytynytään aivan vähään, vaan lähti vielä uudemman kerran sinne, jotta sai haluamansa talon kokonaisuudessaan haltuunsa. Hän uurasti ja käänsi maata nuoruuden innolla, jota sanotaan suomalaisiksi sisuksi. Viljavat pellot alkoivat lainehtia ja näkyä kätten töistä, josta hän sai voimansa. Ahkeraa työtä tarvittiin talossa, sinne tuli sukulaisiakin renkien ja palvelijoiden lisäksi. Talossa tarvittiin sellaista naista, joka huolehtisi emännyydestä. Pappa tunsu Kustaava nimisen lesken, jolla oli pieni Emmatyttö. Kustaava tuli taloon ja otti tomerasti huolehtiakseen emännän tehtävät. Hän oli nopealiikkeinen, pitkä letti oli vain heilahtanut hänen sula-vasti pyörähtäessään. Kustaavalla oli taito hyppysissä lohtia pöydän anti-mien kautta tie suoraan talon isännän sydämeen. Kattamalla pöytä niin aamuisin puurolla kuin illalla, vaikkapa uunissa haudutetulla maukkaalla paistinvadilla. Melko pian heidän huomattuaan, kumpikaan ei enää halunnut mennä omaan sänkyyn nukkumaan. Lopulta he päätyivät käydä kylki kylkeä vasten samojen pellavaisten lakanoiden väliin ja niin Aate menetti poikuuden. Niinhän siinä sitten kävi, että talon nuori isäntä sai osaavan emännän rinnalleen. He menivät naimisiin ja saivat kaksi poikaa ja kaksi tyttäretä.

Aikoinaan Vedenpään talo on ollut Kalajanjärven rannalla, josta on saanut pyydystää kalaa, mutta järvi on kuivunut. Keskellä vanhaa järvenpohjaa virtaa Kalajoenhaara, joka niin ikään melkein kuivuu kesäaikana. Tie, joka kulkee kirkolle päin, aina keväällä paksun lumen sulaessa se tulvi sillan molemmin puolin niin, että vesi nousi yli äyräiden tielle saakka. Jokea kai-vettiin ja levennettiin, jolloin se lakkasi tulvimasta. Lapsena kuljimme lah-den toiselle puolelle oikotietä toisen sillan kautta, koska matka oli lyhyem-pi. Oikotiematkalla oli heikkorakenteinen, puinen silta, joka ylitti saman joen. Silta oli tarkoitettu vain jalankulkijoille ylitettäväksi, sitä kautta ei päässyt hevosella. Mutta sitä kautta pääsi kävellen myös niihin taloihin, jotka asuivat kauempana perällä päin. Tulvanaikana silta tuntui pelottavan epävarmalta ylittää, kun vesi nousi joessa hyvin korkealle. Vesi virtasi hi-poen puisia pyöreitä rankoja pitkin, joista se oli koottu, eikä siinä ollut

edes kaiteita. Muistan pienenä tyttönä ylittäneeni sillan, josta virta oli vienyt välistä muutaman rikkoutuneen rangan mennessään. Aivan hirvitti astua siitä kohtaa yli, nähdessäni veden ryöpsähtelevän uhkaavasti allani olevasta rakosesta kastellen kokosillan. Paksuimmat pölkyt pitivät sillan koossa, mutta nekin rimpuilivat virran törmätessä. En kuitenkaan muista, että virta olisi vienyt koko siltaa, vaikka vesi riepotteli sitä uhkaavasti. Kesän aikana siltaa korjattiin ja vahvistettiin uusilla puisilla osilla, jonka jälkeen joki oli taas turvallista ylittää. Kesällä vesi laski niin alas, että joenpohjalla kävi vain pieni virta. Jos vettä olisi ollut enemmän, siinä olisi voinut uida, josta koko kylä olisi nauttinut.

Talossa oli kaksi päärakennusta monen vuoden ajan, silloin kun uutta puolta rakennettiin ja siellä oli paljon väkeä. Vanhapuoli oli mäensyrjässä alempana ja uudempi puoli rakennettiin vähän korkeammalle paikalle. Aiemmin kaikki olivat asuneet vanhantalon puolella, jossa oli tupa, sali ja neljä kamaria. Pienet ruutuikkunat olivat neliskanttisia ja yhteen ikkunaan kuului aina kuusi ruutua. Uudempi puoli oli kaksikerroksinen ja maalattiin punaiseksi. Tupa oli paljon isompi kuin vanhalla puolella. Eteinen oli noin neljä metriä molempiin suuntiin. Sisäänkäyntiovia oli kaksi, toinen tupaan ja toinen saliin, josta pääsi päätykamareihin ja yksi ovista johti yläkertaan. Yläkerran molemmissa päädyissä oli kamarit, joiden sivuille jäi möntöset, eli nukkumatilat kesän aikana. Vanhantalon päädyssä oli kirkasvetinen lähde, jonka ympärille oli tehty vaja/mökki ja seinällä hyllyjä, joissa pidettiin maitotuotteita kesäisin.

Pitkässä navettarakennuksessa oli lehmiä kahdessa rivissä. Navetan takaosassa oli iso sonni, hiehoja sekä vasikat karsinoissa. Kun vasikalle antoi käden suuhun, sen kieli tuntui mukavan karhealta. Se imi kättä ahnaasti ja nautti siitä niin, että kuola valui suusta. Se ummisti vielä silmänsä ja kaulakin taipui vuoroin etu- ja takakenoon, koska se luuli saavansa maitoa suuhunsa. Sonnia pelkäsin, sillä oli leveä naama ja paksu niska. Sen silmät ihan pullistuivat, kun se mulkoili uhkaavasti sivusuuntaan. Yritin voittaa pelkoni ja heittää sille heiniä ruokintakäytävästä. Mitä enemmän pelkäsin, sen suuremmalta ja vahvemmalta se näytti. Minusta näytti, kuin se olisi nostanut hartiat korviinsa ja niskan seutu näytti vieläkin paksummalta. Peräännyin, enkä halunnut enää liioin tehdä sonnin kanssa enempää tuttavuutta, enkä mennä edes navetan takaosaan. Kun lehmä oli härällään, se vietiin

astutettavaksi sitä varten määrättyyn paikkaan navetan ja heinävajan väliin. Sonni tuli ryminällä siihen välikköön, jossa tiesi lehmän olevan. Sitä ihmettelin, kuinka se päästettiin vapaaksi, kun sillä ei ollut edes riimuja kaulassa. Silloin kyllä sain jalat alleni ja juoksin heinävajaan. Sonni pyöri innoissaan lehmän ympärillä kuin maailmanvalti ja nuuhki sitä innoissaan. Katselin sitä toimintaa itku kurkussa heinävajan hirsiseinän rakosesta, kun lehmän oli oltava siinä alistuneena riimut kaulassa. Sonni ei muuta nähnyt eikä kuullut, koska tiesi pääsevänsä tekemään tempun, jota oli jo odottanut ties, kuinka kauan. Tapauksen jälkeen se rauhoittui ja köpötteli nöyrästi omalle paikalleen hyvin tyytyväisen ja lauhkean näköisenä, tällöin hoitajan oli helppo saada se kytkettyä. Kaiken kukkuraksi se tiesi vielä saavansa nauriita ja herkkuapectta. Se ahmi kaukalon tyhjäksi, nuoli ja lipsuttelei pitkällä kielellä molempia sieraimiaan vuorotellen päätä heilutellen, jotta sai jauhoisen turpansa puhtaaksi.

Navetan lähellä oli kota, jonne oli asennettu vesipumppu, se helpotti vedensaantia. Kodassa oli iso muuripata, jossa oli aina lämmintä vettä. Sieltä haettiin jokapäiväinen tiski ja käsienpesuvesi tupaan. Vaikka hellauunin kupeessa oli vesisäiliö, josta sai myös lämmintä vettä, mutta se ei riittänyt alkuunkaan. Vedenkulutus oli aikamoinen, sillä talossa oli paljon väkeä. Karja tarvitsi myös valtavan määrän vettä, joka meni ränniä pitkin navetan isoon saaviin ja siitä lehmille menevään pitkään kouruun. Joka päivä tehtiin ruumenista ja jauhoista apectta, jota kostutettiin kuumalla vedellä, se tuoksui ihan leipätaikinalta. Lehmille oli annettava kunnon syötävää, jotta ne lypsivät hyvin. Lampola harmaa hirsinen rakennus, kätkei monta kymmentä määkivää lammasta. Lampolassa ei ollut lämmityslaitetta, siitä huolimatta siellä oli lämmin. Talven aikana sinne heitettiin heiniä ja olkia, joten se alusta nousi korkealle. Tuolloin ruokinta voitiin tehdä vain yläluukun kautta. Joskus kiipesimme luukun kautta sinne lampolan sisälle katsomaan pieniä karitsoita, joita sinne oli aika ajoin syntynyt. Ne olivat niin suloisia ja määkivät tärisevällä äänellä, kun pidimme niitä sylissä. mutta hyi, kun ne ruiskauttivat hätälaskun käsivarrelle vipattavan hännän alta, ne eivät tuntuneetkaan enää yhtä ihanilta. Lampaat kiersivät laumassa pitkin seinänvierä toinen toisiinsa tukeutuen. Pässä oli hiukan varottava, kun se yritti uhmakkaasti puolustaa reviiriään. Kesällä lampaat vietiin kauaksi umpimetsään, joten niistä ei tarvinnut huolehtia. Kun ne syksyllä noudettiin sieltä, ne olivat pysyneet kutakuinkin samassa paikassa omalla reviirillään.

Lampaathan ovat persoja leivälle, joten hakijan oli helppo saada ne mukaansa. Ei tarvinnut muuta kuin kävellä edellä, pitää leipäpalaa kädessään ja silloin tällöin antaa pieni palanen kädestään. Ne kipittivät hakijan perässä omaan lampolaansa kuin sopulit. Se kotimatka oli tosi kuorolaulantaa, kun lampaat kilpaa määkivät koko matkan. Varmaan käärmeetkin luikahtivat koloonsa, etteivät joutuneet lampaan koipien alle.

Pihassa oli kaksi tallia, joissa oli kaikkiaan neljä hevosta. Tallin ylisillä oli heiniä ja kauroja, joita tiputettiin hevosille sitä varten olevasta aukosta rouskuteltaviksi niiden parteen. Ryömimme ylös ja kurkimme aukosta alas, mutta toista kertaa en uskaltanut enää mennä sinne. Pelkäsin aivan kama-lasti, kun hevoset hirnuivat, luimistelivat korviaan ja potkivat niin että tallin seinät jytsivät. Talvella niiden oli oltava tallissa, mutta kesällä ne saivat olla ulkona. Ihmettelin, kuinka miehet pystyivät taltuttamaan hevosen, joka tallista päästyään suorastaan riehaantui. Se näytti tosi hurjalta ja isolta, kun se nosti päänsä ylös, nousi takajaloilleen ja etujaloillaan huitoi ilmaa. Kun hevoselle laitettiin kuolaamia suuhun, se irvisteli hampaitaan suu apposen avoimena. Se oli aivan malttamaton päästäkseen vetämään rekeä. Se ei olisi odottanut hetkeäkään, se tepasteli koko ajan kärsimättömästi paikallaan kuin vauhtia ottaakseen. Suitsista ei meinannut ehtiä kiinni saada, kun heppa jo harja hulmahtaen ampaisi äkkilähtöön, hyvä jos ajaja rekeen ehti. Sitä ei tarvinnut hoputtaa, päinvastoin toppuuttaa ja jarrutella ettei reki kaarteessa kaatunut. Tamman saadessa pikkuvarsan se oli niin hellyttävän söpönnäköinen. Ensin se ei meinannut millään pysyä pystyssä niillä kapean ohuilla raajoillaan, kun se vaappuen ja haparoiden hakeutui kohti emonsa tisunnänniä. Muutaman viikonpäästä se juoksenteli terhakasti seuraten emoaan kuin hai laivaa ja potki leikkisästi takajaloillaan. Siellä oli ravuri, kilpahevonon, jota setä ajoi kilpaa ja sai palkintojakin. Ori oli ylväs ja suurikokoinen, sen näki, että se oli johtaja. Joskus hevonen oli aika lujilla, jolloin sitä tarvittiin jokapäiväisissä kuljetuksissa, riippuen vuodenajoista.

Kesällä kaikki tarvittavat tykötarpeet kuljetettiin hevosella pitkin vainioita. Puinnin aikana viljalyhteet noudettiin puintipaikalle. Karjanlannat ajettiin pellolle sontakasoiksi ja siitä käsipelillä talikolla levitettiin pitkin peltoa, joten siinä sitä hyvää ja parasta luomulannoitetta olikin. Syksyllä ”vältätettiin”, aurattiin ja karhittiin laidunmaat muheaksi, jossa tuoksuva tuoremul-

ta houkutteli nopealiikkeiset västäräkit paikalle. Runossakin sanotaan, "Västäräkki nopsajalka juoksi aurantietä, ethän pieni ystäväinen jouten aikaa vietä". Juuri auratulla kostean ja viileän multasiivun päällä oli mukava juosta paljain jaloin västäräkin kanssa kilpaa. Tuore multasiivu tuntui jalkapohjassa ihanan sileältä ja pehmoiselta, johon jäi kivat kuviot varpaita kipristellessä. Talvella hevosta tarvittiin metsätöissä, rankoja ajettiin metsästä ja niistä tehtiin polttopuita kotipihassa. Heinät kuljetettiin kauempana olevista ladoista sekä suovista lähitaloon. Reen päälle asetettiin heinähäkki, jotta heinät eivät lähteneet tuulella karkuun. Hevonen oli ainoa kulkuväline kirkolle ja kaikille asioille menemisille. Äiti kertoi, kun minä synnyin, setä oli hakenut hevosella kättilön kirkolta. Se saattoi johtua siitä, jolloin meidän perheellä oli muuttohomma Lahtelan taloon, jota silloin rakennettiin. Muutoinhan se oli Pohjolan emäntä, joka hoiti koko kylän kättilönnhommat.

Talon varustamista kätten töillä

Kautta aikojen talossa kaikki ovat olleet tosi työmyyriä. Siellä on puhallettu yhteen hiileen. Jokaisen on täytynyt ahertaa nurisematta koko talon hyväksi niin sisätöissä, karjanhoidossa, pellolla kuin metsässä. Ruoka-aikana väki kerääntyi pitkään pöytään itse kukin omille paikoilleen. Siinä pappi ja setä kertoivat ajankohtaiset asiat koko väelle kaikkien ollessa paikalla kuulemassa. Tuvan seinällä kaunisääninen ylväs kello löi kuuluvasti ja ilmoitti ajan. Silloin ei ollut rannekelloja, eikä katsottu kuinka kauan aikaa joku työ kesti. Kesällä työpäivät olivat todella pitkiä ja raskaita. Talvella ulkotyöt jäivät lyhyemmiksi, kun taas sisällä puhdetyötä jatkettiin iltamyöhään öljylamppujen ja päreiden valaistuksessa. Tekevää aikuista väkeä oli paljon, sehän oli kuin talkootyötä. Yhdessä oli mukava ahertaa ja siinä samalla rupatella niitä näitä. Kenenkään ei tarvinnut olla yksin, aina oli joku lähellä, jolle sai kertoa huolensa. Se oli sitä talonpoikaisaikaa, jolloin käsityö oli arvossaan, huonekalutkin tehtiin kotona. Jopa harmonin ja kanteleen puuosat tehtiin itse, metalliosat vain tilattiin ja ne koottiin kotona. Salissa oli kauniit nojatuolit kaakeliuunin molemmin puolin, jotka setä on itse tehnyt. Tuolien selkänojassa sekä istuinosassa on paksu plyysikangas. Toisen keinutuolin jalasten alla lattiatasossa on suorat koristeelliset puukorokkeet. Korokkeiden päällä sekä keinutuolien kaarevissa jaloissa vastakaiset urat. Molempien jalasten sisäpuolella noin kymmenen sentin kor-

kuiset vieterispiraalijouset, jotka pitivät tuolin jalakset vastakkain ja turvalisesti paikallaan. Tuolit ovat vieläkin hyvässä kunnossa, vaikka ne ovat olleet käytössä koko ajan. Siihen aikaan ei ollut muuta huvia kuin työnte-ko. Ihmisillä oli tekemistä eikä turhan jauhamista. Nautittiin käten töistä ja kaikista aikaansaannoksista, johon kuului myös työn suunnittelu. Työ-hön syntyi mielekkyyttä ja odotusta, miltä se valmistuessaan tuli näyttä-mään. Sanotaan että luova työ pitää ihmisen vireessä, jossa aivotkin saa-vat aktiivista toimintaa käsien työskennellessä erilaisissa tehtävissä. Tuol-loin nuorille aikuisille suositeltiin Raudaskylässä olevaa kristillistä kansan-opistoa, jonka niin moni pääsi käymään. Vanhimmat sisarukseni sekä ser-kut kävivät kansanopiston. Aikoinaan isä ja setäkin olivat käyneet saman opiston. Siellä on annettu monta hyvää ja hyödyllistä opetusta, jossa sai vielä hengellistä ravintoa elämänvarrelle. Joskus siellä järjestettiin juhlia, jossa minäkin pääsin kerran käymään.

Äiti kertoi, kun hän oli vielä kotonaan Leppälahdessa. Siellä oli ollut monta nuorta miestä, jotka olisivat olleet kiinnostuneita hänestä. Kuitenkin erää-nä lauantaina naapurinpojat olivat nähneet orihevosen juoksevan harja hulmuten Haapalan talon pihaan. Sen kesän aikana pojat olivat pettymyk-senä panneet merkille hevosen juostessa heidän talon ohi joka lauantai. Kyllä he olivat arvanneet mistä siinä oli kyse, nähdessään suitsissa salskean nuoren miehen. Pojat olivat olleet hiukan näreissään, kun Milja neito ei huolinutkaan heistä ketään. Niinhän siinä sitten kävi, että vuonna 1924 pidettiin häät ja Johannes toi Miljansa Vedenpään taloon. Tuolloin talossa asui neljä pariskuntaa, sekä lisäksi työväkeä. Siellä oli kaikkiaan 18 henkeä yhtä aikaa. Kaikki olivat yhtä suurta perhettä saman ruokapöydän ääressä, johon kaikki eivät mahtuneet kerralla istumaan. Mutta sitten he pitivät parempana muodostaa omat perheet. Oli saatava lisää tilaa, jotta kukin perhe sai oman kamarin käyttöönsä. Rakennettiin uusi kaksikerroksinen pytinki ja ensimmäisen kamarin valmistuttua, isä ja äiti pääsivät uudelle puolelle. Vähitellen, kun kamareita saatiin kuntoon, sitä mukaa toisetkin pääsivät muuttamaan. Papan ja mummun muutettua uudelle puolelle, sinne jäi tyhjiä kamareita. Isä ja äiti menivät takaisin vanhalle puolelle, kun meidän perhe alkoi lisääntyä pienillä tytöillä, joten kamareille tuli käyttöä. Meidän perhe asui vanhalla puolella niin kauan, kun minä synnyin.

Tässä muistelmieni tarinassa olen kulkenut vaiherikasta minua varten viitoitettua polkua pitkin. Kun olin lapsi oli sota-aika, josta emme tienneet juuri mitään siellä syrjäkylällä. Elämä oli niukkaa, mutta olimme omavaraisia. Meitä kasvatettiin kurinalaisesti, kuten se oli siihen aikaan.

Sittemmin joku pakottava tarve pani sieltä lähtemään tuulen kuljettamille siiville. Aluksi siivet eivät oikein ottaneet alleen, kun joku yritti ohjailla suuntaani. Otin ohjat käsiini ja niin siivet kantoivat. Työni ohessa opiskelin myös iltakoulussa.

Liikuntaharrastus ja musiikki ovat kuuluneet elämäni lapsesta lähtien. Mielimusiikin viedessä heittäydyin tanssin pyörteisiin ja sitä kautta itämaisen tanssin lumoihin, josta löysin omanlaista virtaa elämäni. Se virta on vienyt monille estradeille, jopa oopperan lavalle.

Ympäri maailmaa matkatessani isojen siipien kuljettamina, olen nähnyt loistoa ja kurjuutta. Koen sen elämäni rikkautena, enkä mitään muuttaisi.

